



Kształtowanie Europy

Najnowsze osiągnięcia EKES-u

EDYCJA 2021



Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny



Kształtowanie Europy

Najnowsze osiągnięcia EKES-u





| SŁOWO WSTĘPNE |

Drogie Czytelniczki, drodzy Czytelnicy!

Od samego początku pandemii EKES odgrywa czynną rolę w kształtowaniu polityki mającej na celu doraźne reagowanie na kryzys związany z COVID-19 i jego przezwyciężenie. Jednocześnie Komitet przyjął długoterminowe i perspektywiczne podejście, dokładając starań, aby przygotować gospodarki i społeczeństwa na świat po pandemii COVID-19. Niniejsza publikacja przedstawia konkretne przykłady naszych ostatnich działań i inicjatyw, które odniosły skutek i miały wpływ na kształtowanie Europy.



Już w marcu 2020 r. EKES był jednym z pierwszych orędowników większej solidarności i wspólnych działań na szczeblu europejskim. W kwietniu byliśmy również pierwszymi, którzy podkreślili potrzebę utworzenia pełnowymiarowej Europejskiej Unii Zdrowotnej. Decydenci polityczni podzielili nasz pogląd i w listopadzie 2020 r. Komisja Europejska przedstawiła zestaw wniosków mających na celu wzmocnienie europejskich ram opieki zdrowotnej, aby być w stanie reagować na COVID-19 i przyszłe sytuacje zagrożenia zdrowia.

Kształtowanie Europy polega jednak obecnie na czymś więcej niż samym uspokojeniu zawieruchy wywołanej pandemią. Przyszłość Europy to nie prosty powrót do dawnej normalności, którą wszyscy znaleźliśmy z czasów sprzed COVID-19. Kształtowanie Europy to spojrzenie na projekt europejski z innej perspektywy, przez pryzmat dwóch wielkich transformacji – ekologicznej i cyfrowej.

Właśnie tym zajmuję się od momentu objęcia przewodnictwa w EKES-ie w październiku 2020 r. Europa, do której dążę, to Europa zamożna gospodarczo, sprzyjająca włączeniu społecznemu i zrównoważona pod względem środowiskowym.

W kwestiach gospodarczych EKES zdecydowanie opowiedział się za przezwyciężeniem politycznego impasu w sprawie nowego budżetu UE i Funduszu Odbudowy. Zdecydowanie staliśmy na stanowisku obrony wartości europejskich – zwłaszcza praworządności. Przedstawiliśmy również analizę głównych zmiennych decydujących o powodzeniu wstępnego planu odbudowy dla Europy. Będziemy kontynuować te prace – chcemy monitorować wykorzystanie Funduszu Odbudowy, aby wspierać Komisję w identyfikowaniu ewentualnych wąskich gardeł i zaległości.

Głębokie zmiany wywołane przez COVID-19 przyniosły też niepowtarzalne szanse. Odbudowując nasze gospodarki i społeczeństwa, możemy sprawić, że staną się one bardziej ekologiczne i cyfrowe. EKES od dawna jest zwolennikiem zarówno cyfryzacji, jak i zrównoważonego rozwoju. Monitorujemy oba te megatrendy z perspektywy ekonomicznej, społecznej i środowiskowej, dostarczając decydentom naszą unikalną specjalistyczną wiedzę. Liczne opinie, wydarzenia i inne inicjatywy, które zorganizowaliśmy w ubiegłym roku, są częścią tego podejścia.

Potrzebujemy również przyszłości, która nie pozostawi nikogo w tyle. Transformacje – cyfrowa i ekologiczna – niosą ze sobą liczne możliwości, ale mogą również stanowić wyzwanie dla niektórych regionów i grup społecznych. Na domiar złego pandemia naraziła tysiące ludzi na ryzyko ubóstwa. Dlatego naszym celem jest zapewnienie włączenia społecznego w Europie przyszłości. EKES ma wybitne osiągnięcia w zakresie inicjatyw związanych z polityką społeczną – w tym wymierny wkład w dyskusje na temat Europejskiego filaru praw socjalnych – i prace te kontynuowaliśmy w 2020 r.

Rok 2021 będzie ważnym rokiem dla Unii ze względu na rozpoczętą w maju Konferencję w sprawie przyszłości Europy. EKES weźmie aktywny udział w tej długo oczekiwanej debacie. Uważam, że jest to szansa, by Europa ponownie połączyła się ze swoimi obywatelami, by uznano znaczenia europejskiego społeczeństwa obywatelskiego oraz by wszyscy Europejczycy zaangażowali się w kształtowanie Europy. Zjednoczeni na rzecz przyszłości Europy!

Christa Schweng
Przewodnicząca EKES-u

| SPIS TREŚCI |

Wprowadzenie	
Rozważania na temat najnowszych prac i osiągnięć EKES-u.....	5
Grupa Pracodawców	
Zachęcanie do prowadzenia bardziej zintegrowanej polityki zdrowotnej.....	6
Grupa Pracowników	
Potrzebne są surowsze standardy ochrony praw pracowników.....	8
Grupa „Różnorodność Europy”	
Nauka płynąca z brexitu i przygotowanie na przyszłość.....	10
Ramy dla Europy	
Plan odbudowy dla Europy – zapewnienie Europy powrotu do normalności po kryzysie związanym z COVID-19.....	12
Europejski model na przyszłość.....	14
Dwojaka transformacja: zielona i cyfrowa Europa	
Sprawiedliwy dla wszystkich Europejski Zielony Ład.....	16
Wzmocnienie pozycji społeczeństwa obywatelskiego w działaniach na rzecz klimatu.....	17
Godzenie polityki klimatycznej i energetycznej.....	19
Inwestowanie na rzecz zrównoważonej i odpornej gospodarki.....	20
Inicjowanie gospodarki o obiegu zamkniętym.....	21
Sztuczna inteligencja – służąca całemu społeczeństwu, wykorzystywana w sposób etyczny i zrównoważony.....	23
Zarządzanie gospodarcze	
Pokonywanie problemów cyklicznych i strukturalnych.....	24
Nowe spojrzenie na europejski semestr.....	25
Wsparcie dla europejskiego modelu społecznego	
Europejski filar praw socjalnych.....	27
Program na rzecz umiejętności.....	29
Wspieranie demokratycznych praw osób z niepełnosprawnościami.....	31
Prawa podstawowe i praworządność.....	32
Przewidywanie przemian w przemyśle i zarządzanie nimi	
Energetyzacja europejskiego sojuszu na rzecz baterii.....	33
Zapewnienie zrównoważonych dostaw surowców dla przemysłu UE.....	34
Wsparcie dla regionów górniczych w okresie transformacji.....	35
Umieszczenie solidarności w centrum europejskiej agendy politycznej	
Wyzwania związane z migracją w Europie.....	36
Przyszłość dla całej Europy i wszystkich Europejczyków – agenda terytorialna 2030.....	37
Współpraca międzynarodowa	
Współpraca z Bałkanami Zachodnimi.....	38
Wolne, ale sprawiedliwe międzynarodowe umowy handlowe.....	40
Brexit: utrzymanie powiązań z brytyjskim społeczeństwem obywatelskim.....	42

Rozważania na temat najnowszych prac i osiągnięć EKES-u

EKES – silny głos społeczeństwa obywatelskiego w trudnych czasach

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) reprezentuje organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Unii Europejskiej (UE). Komitet został utworzony jako organ doradczy UE na mocy traktatu rzymskiego z 1957 r.

Parlament Europejski, Komisja Europejska i Rada polegają na opiniach EKES-u w sprawie potencjalnego wpływu polityki UE na społeczeństwo. Porady te są udzielane poprzez publikowanie około 150 opinii rocznie. 329 członków i członkiń EKES-u pochodzi ze wszystkich 27 państw członkowskich i reprezentuje szeroki przekrój społeczeństwa. Przy opracowywaniu opinii wykorzystują swoje doświadczenie i uwzględniają szeroki wachlarz punktów widzenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego, występujących w imieniu m.in. pracodawców, pracowników, specjalistów i stowarzyszeń reprezentujących różne interesy społeczno-gospodarcze, ekologiczne i obywatelskie.

Komitet ciężko pracuje, aby w pełni zbadać problemy i wysłuchać informacji zwrotnych, każdego roku organizując setki spotkań, forów i konferencji. Pomimo pandemii COVID-19 wysiłki te były kontynuowane w 2020 r. w formie kilkudziesięciu wirtualnych spotkań.

Pandemia, związane z nią środki izolacji i późniejsze skutki gospodarcze były kluczowymi kwestiami wymagającymi reakcji wszystkich instytucji UE, w tym EKES-u. Komitet przyjął opinie w sprawie unijnego pakietu na rzecz odbudowy i innych powiązanych z nim priorytetowych obszarów polityki, w tym Europejskiego Zielonego Ładu. W planie odbudowy dla Europy wzywa się obecnie do zorganizowania spójnej Konferencji w sprawie przyszłości Europy, w którą EKES będzie w pełni zaangażowany.

Jak zawsze, wpływ takich inicjatyw na życie ludzi i ogółu społeczeństwa jest czołową kwestią w opiniach i poradach Komitetu dla instytucji UE. Równolegle w szybkim tempie kontynuowane są prace nad wieloma innymi istotnymi kwestiami. Niezależnie od tego, czy badamy prawa wyborcze osób z niepełnosprawnościami, czy też oceniamy wpływ przemian gospodarczych w regionach UE lub podnosimy świadomość na temat przyszłych wymogów dotyczących umiejętności na rynku pracy w UE, celem EKES-u pozostaje zrozumienie i popieranie interesów społeczeństwa obywatelskiego.



Zachęcanie do prowadzenia bardziej zintegrowanej polityki zdrowotnej

Pracodawcy w całej Europie nadal odczuwają skutki kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię. Wykorzystują jednak również tę sposobność, by pomóc w kształtowaniu nowej Europy poprzez przyspieszenie realizacji transformacji ekologicznej i cyfrowej, jednocześnie naciskając na większą integrację w dziedzinach, które mają znaczenie dla obywateli UE, takich jak zdrowie.

Od samego początku pandemii Grupa Pracodawców EKES-u podkreślała znaczenie silnej Europejskiej Unii Zdrowotnej dla ochrony obywateli przed zagrożeniami zdrowotnymi, ale także dla zabezpieczenia całego systemu gospodarczego.

Grupa przekonywała, że Europejska Unia Zdrowotna, oparta na art. 168 ust. 5 TFUE, mogłaby wzmocnić reakcję Europy na kryzys związany z COVID-19 poprzez lepszą koordynację systemów opieki zdrowotnej na kontynencie i przyciągnięcie większej liczby inwestycji, również w sprzęt medyczny, zwiększając odporność Europy na przyszłe nieprzewidziane kryzysy.

Dotychczas to państwa UE ponosiły główną odpowiedzialność za organizację i świadczenie usług zdrowotnych i opieki medycznej. Polityka zdrowotna UE stanowiła jedynie uzupełnienie polityk krajowych. Pandemia zmieniła jednak tę perspektywę niemal z dnia na dzień.

Grupa Pracodawców jako pierwsza nalegała na utworzenie pełnoprawnej Europejskiej Unii Zdrowotnej w kwietniu 2020 r., biorąc za punkt odniesienia unię bankową, którą zainicjowano w 2012 r. jako odpowiedź na kryzys w strefie euro.





W dwóch dokumentach zatytułowanych „Help businesses survive the Corona crisis” [„Pomóżmy przedsiębiorstwom przetrwać kryzys związany z COVID-19”] oraz „Business is key to the EU’s recovery from the corona crisis” [„Biznes jest kluczem do wyjścia UE z kryzysu związanego z COVID-19”] Grupa Pracodawców podkreśliła potrzebę wzmocnionej współpracy między państwami członkowskimi w sektorze zdrowia. W ciągu następnych miesięcy pracodawcy wprowadzili słowa w czyn i rozpoczęli kampanię na rzecz większej integracji w strategiach opieki zdrowotnej.

W listopadzie 2020 r. Komisja przedstawiła w rekordowym czasie zestaw wniosków, aby rozpocząć tworzenie Europejskiej Unii Zdrowotnej i wzmocnić europejskie ramy zdrowotne na potrzeby reagowania na pandemię COVID-19 i przyszłe sytuacje zagrożenia zdrowia.

Pracodawcy z zadowoleniem przyjęli to posunięcie, ponieważ uważają, że praktyczna współpraca, koordynowana przez Komisję, jest istotą solidarności w UE. Wnosząc wkład w priorytety polityczne EKES-u na okres po 2020 r., Grupa Pracodawców podkreśliła, że przedsiębiorstwa nadal będą odgrywać aktywną rolę w opracowywaniu sposobów profilaktyki i leczenia chorób poprzez wkład w innowacje w sektorze opieki zdrowotnej.

W ogólnym ujęciu, przedsiębiorstwa UE będą siłą napędową na dalszej drodze ku bardziej zrównoważonej przyszłości gospodarczej Europy.

Potrzebne są surowsze standardy ochrony praw pracowników

Grupa Pracowników EKES-u wcześniej przejęła inicjatywę w zakresie proponowania konkretnych wniosków do programu prac Komisji Europejskiej i planu działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych.

W opinii w sprawie wdrożenia filaru i zaleceń na przyszłość EKES, dzięki naciskom Grupy Pracowników, podkreślił środki ustawodawcze i nieustawodawcze, które UE powinna podjąć. Obejmują one odpowiednie finansowanie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, złotą regułę budżetową dla inwestycji publicznych ukierunkowanych na cele społeczne, włączenie celów społecznych do europejskiego semestru wraz z ukierunkowanymi zaleceniami oraz większy nacisk na egzekwowanie obowiązujących praw i standardów społecznych.

Ubezpieczenie od utraty pracy jest jednym z przykładów takich minimalnych standardów. W opinii z inicjatywy własnej EKES-u, której sprawozdawcą był przewodniczący Grupy Pracowników Oliver Röpke, zalecono ustalenie celów w zakresie świadczeń dla bezrobotnych w państwach członkowskich i wykorzystanie ich jako wskaźników w ramach europejskiego semestru.

Grupa Pracowników nadal nalega na wprowadzenie godziwych płac minimalnych w państwach UE, a Parlament Europejski zwrócił się do EKES-u o sporządzenie opinii rozpoznawczej w tej sprawie przed zapowiadzianym wnioskiem Komisji.



Godziwe płace minimalne, które chroniłyby przed dumpingiem płacowym, są od dawna celem Grupy. W opinii wyraźnie stwierdzono, że partnerzy społeczni powinni odgrywać kluczową rolę w negocjacjach płacowych oraz że płace minimalne są istotnym elementem unijnego modelu społecznej gospodarki rynkowej. Płace minimalne przyczyniają się do pozytywnej konwergencji wynagrodzeń oraz do spójności gospodarczej i społecznej.

W opinii wspomniano również, że sprawiedliwe wynagrodzenie jest kluczowym elementem zrównoważonej reakcji na kryzys związany z COVID-19.

W opinii rozpoznawczej w sprawie przemian przemysłowych w UE w kierunku ekologicznej i cyfrowej gospodarki europejskiej Grupa Pracowników podkreśliła potrzebę znacznie szerszego i silniejszego uczestnictwa partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego na wszystkich szczeblach kształtowania polityki. Plan działania na rzecz wdrożenia polityki w zakresie praw socjalnych powinien odegrać ważną rolę w zapewnieniu pracownikom głosu, praw i godnych warunków pracy.

Workers' Group EESC
 @WorkersEESC

Solidarity must be the guiding principle of post [#COVID19](#) recovery. Next Tuesday, we will be discussing the challenges Europe is facing, and how to tackle them.

Stay tuned for more! [#RebuildEU](#)

Challenges of Europe and Priorities of the Workers' Group

24th November - 10.00h to 17.30h



Nauka płynąca z brexitu i przygotowanie na przyszłość

Grupa EKES-u „Różnorodność Europy” szybko przystąpiła do działania, gdy Zjednoczone Królestwo zagłosowało za wystąpieniem z UE. Od samego początku misja Grupy była jasna – zbadać przyczyny brexitu, zaangażować krajowe i europejskie społeczeństwo obywatelskie w dyskusje na temat przyszłego partnerstwa oraz zbudować bliskie i trwałe relacje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w Zjednoczonym Królestwie.

Przede wszystkim Grupa dążyła również do wyciągnięcia wniosków z brexitu, aby zainwestować w nową, pozytywną wizję UE, która dotrze do obywateli Europy i zapewni zbiorowe poczucie optymizmu na przyszłość.

W tym kontekście, gdy stało się jasne, że Zjednoczone Królestwo formalnie wystąpi z UE, Grupa „Różnorodność Europy” zorganizowała szereg nadzwyczajnych spotkań z przedstawicielami brytyjskiego społeczeństwa obywatelskiego.

Jedno z takich spotkań odbyło się w Belfaście w Irlandii Północnej w lutym 2019 r. Skupiono się na kruchości porozumienia wielkopiątkowego po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE. Spotkanie było dla społeczeństwa obywatelskiego z obu stron kanału La Manche okazją do udziału w debacie politycznej, do wpłynięcia na zmiany i do wyciągnięcia wniosków z brexitu.

Omówiono szereg tematów, w tym miejsca pracy, wzrost gospodarczy, spójność gospodarczą i społeczną, bezpieczeństwo, suwerenność, tożsamość oraz wartość dodaną i postrzeganie UE. Dyskusje ujawniły silny związek między brexitem a wzrostem populizmu i sceptycyzmu wobec UE w całej Europie. Podczas wydarzenia zwrócono również uwagę na kruchość porozumienia pokojowego w Irlandii Północnej oraz na zagrożenia, jakie niesie ze sobą źle wdrożona umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE.





Grupa zleciła przeprowadzenie szeregu badań w celu dalszej analizy przyczyn brexitu i zgłębienia możliwości uwzględnienia tych kwestii przez społeczeństwo obywatelskie.

Ponadto członkinie i członkowie Grupy „Różnorodność Europy”, którzy zasiadają w EKES-ie w kategorii „Rolnicy”, zorganizowali debaty poświęcone polityce handlowej UE i rolnictwu. Zważywszy na wagę ustanowienia odpornych łańcuchów żywnościowych w Europie oraz znaczenie wspólnej polityki rolnej – aby uniknąć potężnych niedoborów żywności znanych z ubiegłego stulecia oraz wspierać rozkwit obszarów wiejskich w Europie – debaty te miały na celu zagwarantowanie, że regionalna równowaga gospodarcza będzie traktowana priorytetowo jako podstawa polityki UE po brexicie.

Poprzez swój wkład w prace legislacyjne EKES-u członkowie Grupy nadal zajmują się konsekwencjami brexitu oraz kwestiami związanymi z rosnącym populizmem i sceptycyzmem wobec UE.

W nadchodzących latach Grupa skupi swoje prace na roli, jaką organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają w zwalczaniu ubóstwa, czyli na kwestii, którą Grupa uważa za silnie związaną z populizmem i sceptycyzmem wobec UE. W ostatecznym rozrachunku konieczne jest, aby wszystkie podmioty skupiły się na budowaniu sprawiedliwej i zrównoważonej przyszłości.

Plan odbudowy dla Europy – zapewnienie Europy powrotu do normalności po kryzysie związanym z COVID-19

Pandemia COVID-19 i wprowadzone w jej wyniku środki izolacji doprowadziły do poważnych wstrząsów oddziałujących na wszystkich obywateli i rządy Europy. EKES jest w pełni świadom trudności, które dotyczą całego społeczeństwa, szybko zaapelował o opracowanie przez UE kompleksowego planu odbudowy i poparł go.

Pomimo znacznych trudności związanych z podróżami, prowadzeniem konsultacji i organizacją posiedzeń, EKES w pełni wykorzystał specjalistyczną wiedzę swoich członków i członków i wywiązał się ze swoich obowiązków w zakresie zwalczania gospodarczych skutków kryzysu.

EKES przyczynił się do zachowania integralności UE jako wspólnoty dzielącej ten sam los, szybko reagując na kryzys i doradzając decydentom w sprawie koniecznych działań, za pomocą szeregu oświadczeń, rezolucji, stanowisk i opinii.

Kiedy państwa członkowskie ogłosiły pierwsze środki izolacji w marcu 2020 r., Komitet wezwał do nadzwyczajnej koordynacji polityki oraz do spójnego, wspierającego podejścia ze strony UE. To wspólne podejście pomogło zagwarantować podstawowe dostawy dla europejskiego systemu opieki zdrowotnej oraz zapewnić kompleksowy pakiet nadzwyczajnego wsparcia finansowego.

W deklaracji EKES-u z kwietnia 2020 r. naświetlono powagę sytuacji.

Wezwano w nim do opracowania kompleksowego europejskiego planu odbudowy, który pozwoli UE i jej państwom członkowskim, obywatelom i pracownikom odpowiednio stawić czoła skutkom pandemii COVID-19 oraz odbudować bardziej zrównoważoną i odporną gospodarkę europejską.

Plan ten wykorzystywałby Europejski Mechanizm Stabilności do pomocy krajom UE w odbudowie zaufania na rynku. Wiązałyby się również z szybkim uruchomieniem proponowanego przez Komisję

Europejską tymczasowego instrumentu wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), który mógłby zapewnić państwom członkowskim do 100 mld EUR w formie pożyczek na utrzymanie zatrudnienia. Wreszcie, aby zapewnić państwom członkowskim maksymalne wsparcie finansowe dla ich programów odbudowy, potrzebny był specjalny fundusz COVID-19, który mógłby pełnić rolę funduszu specjalnego.

Zalecenia te zostały faktycznie wdrożone poprzez środki podjęte następnie przez instytucje UE w celu walki z kryzysem, w tym interwencje Europejskiego Banku Centralnego i inne pakiety wsparcia dla przedsiębiorstw, pracowników i osób samozatrudnionych.

Komitet zalecił także, by decydenci zmobilizowali wszystkie dostępne, niewydane środki w budżecie UE na 2020 r. i przyjęli ambitny budżet UE na lata 2021–2027, który musi być zgodny z oczekiwaniami obywateli.



EESC PRESS

@EESC_PRESS

@stefanopalmier, head of @EESC_ECO

"We welcome the informal agreement on #MFF reached on 10/11. We hope that a final deal, which duly takes into account the needs of civil society, will be quickly approved by @Europarl_EN & @EUCouncil to avoid delay in #NextGenerationEU plan"



W związku z tym Komitet poparł pakiet na rzecz odbudowy o wartości 1,8 bln EUR – obejmujący kolejny wieloletni budżet UE oraz innowacyjny fundusz odbudowy NextGenerationEU o wartości 750 mld EUR – a także związane z nim wysiłki na rzecz odbudowy gospodarki.

EKES nalegał również na utrzymanie wymogów klauzuli praworządności oraz na zapewnienie niezbędnego finansowania ekologicznej i cyfrowej transformacji – wnioski te uzyskały pełne poparcie zespołu negocyjnego Parlamentu Europejskiego i zostały ostatecznie uwzględnione w procesie legislacyjnym.

Zwracając uwagę na dojmujący cios, jaki pandemia COVID-19 zadała europejskim MŚP, z których wiele może zostać wyeliminowanych z rynku, EKES wezwał do opracowania analogicznej „strategii NextGenerationEU” dla tego rodzaju przedsiębiorstw.

Strategia ta pomogłaby przedsiębiorstwom szybko odzyskać dobrą kondycję, łącząc całe wsparcie UE dla MŚP pod ogromnym parasolem pożyczek i dotacji dostępnych w ramach unijnego planu odbudowy, a także pozwoliłaby złagodzić negatywne skutki spowodowane środkami izolacji, utrzymywaniem dystansu fizycznego i środkami bezpieczeństwa zdrowotnego.

Odbudowa silniejszej Europy

Średnio- i długoterminowe perspektywy oraz program polityczny będą zależeć od tego, jak rozwinie się pandemia, w tym jakie będą jej skutki gospodarcze i społeczne. Priorytetem będzie przywrócenie gospodarki UE na właściwe tory oraz wsparcie osób i przedsiębiorstw najbardziej dotkniętych kryzysem.

Do realizacji tych priorytetów niezbędna będzie głęboka i rzeczywista unia gospodarcza i walutowa, oparta na silnym demokratycznym uczestnictwie i rozliczalności na wszystkich szczeblach.

Decydenci muszą szybko uzgodnić i wdrożyć niezbędne reformy strukturalne i inwestycje produkcyjne w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich, w pełni wykorzystując nadzwyczajne wsparcie finansowe i polityczne ze strony UE. UE zarazem musi niezwłocznie dokończyć tworzenie unii bankowej i unii rynków kapitałowych,

EESC Economy & Cohesion
@EESC_ECO

We are facing our biggest recession in history. EESC ECO section advises

- Support recovery with fiscal & monetary policy
- Prosperity-focused economic governance
- Reforms on tax policies
- Maintain single market and implement social pillar

<https://europa.eu/!Gh78Xf>

#EURRecovery

modernizację obecnych ram zarządzania gospodarczego, reformę polityki podatkowej oraz stworzyć funkcję stabilizacji fiskalnej strefy euro na podstawie doświadczeń z instrumentu SURE i planu odbudowy.

Utworzenie Europejskiej Unii Zdrowotnej powinno również znaleźć się w europejskim programie działań.

Komitet jest gotów pomóc UE w opracowaniu strategii politycznych i narzędzi niezbędnych dla silniejszej Europy, zapewniając regularny dialog między instytucjami UE oraz aktywny udział społeczeństwa obywatelskiego w zbliżającej się Konferencji w sprawie przyszłości Europy. EKES pozostanie busolą, która przeprowadzi gospodarkę europejską przez sztorm wywołany COVID-19 ku bardziej zrównoważonej i odpornej przyszłości.

Europejski model na przyszłość

Kryzys związany z COVID-19 oraz jego skutki gospodarcze i społeczne skupiły uwagę całej UE i jej państw członkowskich. Jednak oprócz zajmowania się bieżącą sytuacją UE musi zaangażować się w długoterminowe myślenie o szeregu kwestii, w tym o zmianach geopolitycznych i gospodarczych, napięciach społecznych, zmianie klimatu i wpływie nowych technologii na społeczeństwo.

W rezolucji w sprawie programu prac Komisji Europejskiej na rok 2020 i kolejne lata EKES zaapelował do Komisji o aktualizację modelu europejskiego. Potrzebna jest nowa strategia gospodarcza, aby zwiększyć odporność UE na wstrząsy gospodarcze, a jednocześnie wzmocnić zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy bloku.

Rewitalizacja, reforma i ukończenie tworzenia jednolitego rynku UE poprawiłyby warunki ekonomiczne zarówno dla dużych, jak i małych przedsiębiorstw, jednocześnie pomagając w rozwoju przedsiębiorczości. W przeglądach obecnych systemów mobilności i innych możliwości transgranicznych – zwłaszcza jednolitego rynku usług – należy uwzględnić rosnącą rolę gospodarki społecznej i jej zdolność do wspierania zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Jednocześnie nowa zrównoważona polityka przemysłowa, opracowana w ramach strategii klimatycznej UE do 2050 r., zapewniłaby Europie pozycję lidera w dziedzinie technologii, innowacji i zrównoważonego rozwoju.

UE potrzebuje spójnej kombinacji polityki gospodarczej, przemysłowej, sektorowej i polityki rynku pracy, aby pobudzić tworzenie ekologicznych i produktywnych miejsc pracy. Można ją osiągnąć dzięki unijnym programom na rzecz ekologicznego i zrównoważonego wzrostu. Aby móc konkurować na arenie światowej, UE musi stworzyć warunki do prawdziwej transformacji cyfrowej.





Ochrona sprawiedliwości

UE musi jednak zapewnić także sprawiedliwe traktowanie pracowników w miarę dostosowywania się gospodarki jej przemian. Zapewnienie sprawiedliwości oznaczałoby poprawę zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz zagwarantowanie wszystkim prawa do uczenia się przez całe życie, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania umiejętności cyfrowych. Zasadnicze znaczenie ma również objęcie wszystkich pracowników w UE – w tym osób podlegających nowym formom pracy – regulacjami w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

UE musi również ustanowić poziomy odniesienia i minimalne standardy dla „Europy społecznej najwyższej jakości”. W trosce o skuteczność tych działań Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny uzgodnić zestaw wspólnych zasad, definicji i metod dotyczących odpowiedniego systemu minimalnego dochodu, który należy wprowadzić we wszystkich państwach członkowskich.

W kierunku nowej strategii gospodarczej

EKES uważa, że każda nowa strategia gospodarcza powinna mieć na celu:

- wzmocnienie stabilności finansowej;
- dokończenie budowy unii gospodarczej i walutowej w sposób zapewniający równe traktowanie jej filarów gospodarczych, finansowych, społecznych i politycznych;
- zwiększenie wydajności gospodarek europejskich;
- wzmocnienie rokowań zbiorowych i dialogu społecznego;
- promowanie spójności społecznej poprzez rozwój i wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych;
- wspieranie tworzenia otoczenia sprzyjającego działalności biznesowej i inwestycjom poprzez lepsze finansowanie przedsiębiorstw;
- promowanie minimalnych wymogów w zakresie ubezpieczenia od utraty pracy.

Sprawiedliwy dla wszystkich Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład jest planem UE mającym na celu przekucie wyzwań związanych z klimatem i środowiskiem w możliwości, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwego i sprzyjającego włączeniu społecznemu przejścia do bardziej zrównoważonej gospodarki. EKES w pełni popiera cele i założenia Zielonego Ładu, którego wprowadzenie zaczyna wpływać na wiele obszarów pracy Komitetu – od budowania gospodarki o obiegu zamkniętym po bardziej zrównoważony handel międzynarodowy.

Założeniem Zielonego Ładu jest pomoc Europie w bardziej efektywnym wykorzystaniu zasobów przy jednoczesnym zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych i przywróceniu bioróżnorodności. Celem jest osiągnięcie przez Europę neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez podjęcie działań w całej gospodarce, w tym inwestowanie w technologie przyjazne środowisku, rozwój bardziej ekologicznego transportu, dekarbonizację sektora energetycznego oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków.

Co istotne dla EKES-u, UE zapewni wsparcie finansowe i pomoc techniczną z myślą o osobach najbardziej dotkniętych przejściem na przyjazną dla środowiska gospodarkę. W latach 2021–2027 w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji uruchomiona zostanie kwota co najmniej 100 mld EUR na pomoc dla najbardziej dotkniętych regionów.

Podczas debaty w marcu 2020 r. członkinie i członkowie EKES-u podkreślili, że Zielony Ład wymaga poparcia i odpowiedzialności wszystkich obywateli UE, a także podjęcia wysiłków, by jego finansowanie było współmierne do przewidzianych w nim dążeń.

Przedstawiciele Komitetu podkreślili znaczenie wspólnej pracy nad tym przekrojowym zagadnieniem w celu przełamania partykularnych interesów i poprawy koordynacji.

Skupiając się na społecznym wymiarze Zielonego Ładu, wyjaśniono, że Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ma na celu wspieranie zmian w regionach najbardziej uzależnionych od paliw kopalnych lub procesów wysokoemisyjnych. Fundusz będzie również kierował inwestycjami i zapewniał wsparcie pracownikom, którzy potrzebują przekwalifikowania.

Zaangażowanie w zrównoważony rozwój

Komitet uwzględnia obecnie w swoich opiniach Zielony Ład i związane z nim strategie polityczne. Na przykład w wydanej niedawno opinii w sprawie Bałkanów Zachodnich oceniono wkład, jaki społeczeństwo obywatelskie może wnieść w realizację zielonego programu działań i zrównoważonego rozwoju w tym regionie. Ponadto EKES angażuje się w bardziej zrównoważony handel międzynarodowy i współpracuje z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy globalnych standardów środowiskowych, zgodnie z wymogami Zielonego Ładu. Budowanie europejskiej gospodarki o obiegu zamkniętym to kolejny obszar prac istotny dla Europejskiego Zielonego Ładu, którego centralnym elementem jest nowy plan działania Komisji Europejskiej na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, a EKES w pełni popiera jego realizację.



Wzmocnienie pozycji społeczeństwa obywatelskiego w działaniach na rzecz klimatu

Tylko przy aktywnym udziale wszystkich grup społecznych UE może prowadzić skuteczną politykę klimatyczną. Uczestnictwo musi wykraczać poza zwykłe konsultacje – każdy powinien mieć możliwość zaangażowania się w działania na rzecz walki ze zmianą klimatu. Społeczeństwo obywatelskie i obywatele UE są kluczowymi partnerami w walce ze zmianą klimatu.



EESC Sustainable Development Observatory

@EESC_SDO

@CillianLohan

EESC Vice-President for Communication

We need climate education to ensure that we can drive change and also as a tool to regain youth's trust in institutions.

#RacetoZero #ClimateNeutralEU #ClimateAction



Cillian Lohan
EESC Vice-President for
Communication



Komitet z zadowoleniem przyjął to, że jego zalecenia uwzględniono w opublikowanym w grudniu 2020 r. komunikacie Komisji w sprawie Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu. Chociaż Pakt oferuje możliwość rzeczywistego uczestnictwa i przejęcia odpowiedzialności za działania przez organy lokalne, co może pomóc w realizacji dążeń UE, musi on skupiać się na umożliwieniu ludziom zmiany systemów, które doprowadziły świat na skraj kryzysu klimatycznego.

EKES przedstawił kilka konkretnych wniosków dotyczących Paktu. Obejmowały one ustanowienie unijnego forum na rzecz finansowania działań związanych z klimatem. Platforma taka mogłaby przyczynić się do usunięcia barier w finansowaniu działań ukierunkowanych na klimat i stymulować dostęp do inwestycji.



EESC Sustainable Development Observatory

@EESC_SDO

Peter Schmidt, President of @EESC_NAT

We need a shift from mere consultation and top-down decision-making to co-design, co-creation and empowerment.

We need an #EUClimatePact stakeholder platform!

#RacetoZero #ClimateNeutralEU #ClimateAction



Peter Schmidt
President of the NAT Section, EESC



Zwiększenie zaangażowania

Należy stworzyć bardziej sprzyjające warunki, jeśli organizacje społeczeństwa obywatelskiego i opinia publiczna mają się aktywnie zaangażować w kwestie zmiany klimatu. Dlatego EKES chciałby współpracować z Komisją i innymi organami UE nad stworzeniem platformy zainteresowanych stron Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu.

Powinna ona opierać się na zasadach otwartości i przejrzystości, aby zachęcić do rzeczywistego udziału podmioty działające na rzecz klimatu na wszystkich szczeblach społeczeństwa. Ponadto w strukturę Paktu należy włączyć organizację okrągłych stołów poświęconych młodzieży, klimatowi i zrównoważonemu rozwojowi, aby zapewnić aktywny udział młodemu pokoleniu Europejczyków.

W marcu 2020 r. EKES zorganizował konferencję na temat migracji ekologicznej. Kryzysy środowiskowe mają coraz większy wpływ na wysiedlanie ludzi w wielu częściach świata. Obecnie dwa do trzech razy więcej osób jest wysiedlanych w wyniku klęsk żywiołowych niż z powodu konfliktów i przemocy.

Podczas konferencji zbadano ten problem i przeanalizowano sposoby, w jakie decydenci polityczni mogliby go rozwiązać. Uczestnicy zauważyli, że choć ważne jest, aby przemieszczać ludzi z dala od niebezpieczeństw, to w perspektywie długoterminowej właśnie łagodzenie zmian klimatu jest podstawowym środkiem ograniczania przepływów migracyjnych.



Godzenie polityki klimatycznej i energetycznej

Przemysł zawsze będzie potrzebował bezpiecznych i niezawodnych źródeł energii. Jednocześnie przedsiębiorstwa odgrywają kluczową rolę w przeciwdziałaniu zmianie klimatu poprzez przyjmowanie bardziej ekologicznych technologii i zmniejszanie emisji. EKES uwzględnił te powiązane ze sobą cele w opinii z lipca 2019 r. „Godzenie polityki klimatycznej i energetycznej z perspektywy sektorów przemysłu”.

Opinia ta wychodzi w założenia, zgodnie z którym europejską politykę przemysłową, energetyczną i klimatyczną utrudniają sprzeczne wymogi dotyczące ceny emisji gazów cieplarnianych. Z jednej strony wysokie ceny są konieczne, aby zachęcić do inwestycji i zmiany wzorów konsumpcji; z drugiej strony niskie ceny pozwalają zachować międzynarodową konkurencyjność energochłonnych gałęzi przemysłu UE, jak również zapobiegają ucieczce emisji.

W swojej opinii EKES analizuje techniczną i prawną wykonalność środków dostosowawczych na granicach w celu wewnętrznego ustalania cen emisji gazów cieplarnianych. Takie podejście prowadziłoby do tego, że importerzy uiszczaliby opłatę za emisje gazów cieplarnianych, podczas gdy eksporterzy otrzymywaliby zwrot opłaty – tak jak ma to miejsce w przypadku podatku VAT oraz akcyzy na tytoń i alkohol.

Zwrot opłat za emisje gazów cieplarnianych mógłby opierać się na zawartości produktu, np. ilości metali podstawowych, chemikaliów i innych materiałów użytych do jego wytworzenia.

System ten byłby zgodny z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO) i opierałby się na sprawdzonej metodzie. Wnioski te zostały przeanalizowane we wrześniu 2020 r. podczas debaty wysokiego szczebla na temat środków dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂. Wnioski EKES-u były również omawiane na innych forach, w tym podczas debaty EKES-u na temat kondycji europejskiego przemysłu stalowego, która odbyła się w listopadzie 2020 r.

Scenariusze na przyszłość

W miarę jak UE będzie pracować nad konkretnym wnioskiem dotyczącym dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂, Komitet będzie nadal doradzał w sprawie wszelkich przyjętych środków, kierując się opiniami europejskich sektorów przemysłowych.



Inwestowanie na rzecz zrównoważonej i odpornej gospodarki

EKES jest inicjatorem dyskusji na temat sposobów inwestowania i wydawania pieniędzy, z większym naciskiem na zrównoważone, długoterminowe inwestycje uwzględniające kwestie środowiskowe, społeczne i związane z zarządzaniem. Reorientacja przepływów kapitałowych w kierunku bardziej zrównoważonej gospodarki musi również uwzględniać takie kwestie jak integracja finansowa i spójność społeczna w Europie, w której nie pozostawia się nikogo w tyle.

Starając się wesprzeć inicjatywy zmierzające do uczynienia Europy głównym celem zrównoważonych inwestycji, Komitet opracował kilka propozycji do planu działania Komisji Europejskiej na rzecz zrównoważonego finansowania oraz uzupełniającego go prawodawstwa. Wyzwania związane z ukierunkowaniem finansowania na bardziej zrównoważone inwestycje należy podejmować wspólnym wysiłkiem sektora finansowego, przedsiębiorstw, organów regulacyjnych i obywateli.

Oprócz zorganizowania konferencji wysokiego szczebla na ten temat Komitet wykorzystał wiedzę swoich członków w pracach grupy ekspertów powołanej przez Komisję Europejską. Prelegenci z EKES-u uczestniczyli w konferencjach i debatach w całej Europie, aby krzewić dyskusję na temat zrównoważonego finansowania.

W 2021 r. Komisja zaproponowała nowe działania mające na celu dalsze stymulowanie zrównoważonego finansowania. Obejmowały one szereg wniosków EKES-u.

Klasyfikacja działań dotyczących zrównoważonych inwestycji

Czym jest zrównoważona inwestycja? UE opracowała system klasyfikacji działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, określany jako „unijna systematyka zrównoważonego rozwoju”. Zgodnie z sugestiami EKES-u systematyka będzie miała charakter dynamiczny. Klasyfikacja będzie stopniowo rozwijana na podstawie jasnych definicji zrównoważonej działalności gospodarczej i obejmie kwestie środowiskowe, społeczne i związane z zarządzaniem.

Zgodnie z propozycją Komitetu systematyka będzie początkowo koncentrować się na tych rodzajach działalności gospodarczej i sektorach, które odgrywają kluczową rolę w łagodzeniu zmiany klimatu i przystosowywaniu się do niej. EKES nalega również na konieczność wprowadzenia zabezpieczeń w sferze społecznej i w odniesieniu do dobrego zarządzania przedsiębiorstwami oraz pragnie zapewnić regularny przegląd systematyki.



Inicjowanie gospodarki o obiegu zamkniętym

Każdy może wnieść wkład w to, by cenne zasoby były w pełni wykorzystywane, a ilość powstających odpadów ograniczana w możliwie jak największym stopniu. Zgodnie z wnioskami i z poparciem EKES-u w 2017 r. utworzono europejską platformę zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym (ECESP), aby zwiększyć zaangażowanie i działania przedsiębiorstw, pracowników, konsumentów i decydentów politycznych.



Mandat platformy został odnowiony w listopadzie 2020 r., aby nadal mogła pełnić rolę tzw. sieci różnych sieci, obejmującej w sposób przekrojowy interesy sektorowe i łączącej wszystkich w celu dalszego rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez łączenie polityki i praktyki.

Platforma, będąca wspólną inicjatywą Komisji Europejskiej i EKES-u, służy jako ośrodek gromadzenia wiedzy na potrzeby dialogu oraz jako pomost między istniejącymi inicjatywami. Ułatwiając ludziom dostęp do informacji, platforma poprawia widoczność i pomaga w zrozumieniu gospodarki o obiegu zamkniętym na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

ECESP wzmacnia również współpracę między sieciami zainteresowanych stron w celu usprawnienia wymiany wiedzy specjalistycznej i dobrych praktyk, przy jednoczesnym namierzaniu społecznych, gospodarczych i kulturowych barier dla rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.

Grupa koordynacyjna ECESP skupia podmioty zainteresowane gospodarką o obiegu zamkniętym, w tym przedstawicieli przemysłu, związków zawodowych i społeczeństwa obywatelskiego. Trójka członków EKES-u uczestniczących w posiedzeniach grupy stanowi istotne ogniwo łączące kształtowanie polityki UE z europejskim społeczeństwem obywatelskim.

Doroczna konferencja zainteresowanych stron na temat gospodarki o obiegu zamkniętym umożliwia natomiast dialog z zainteresowanymi stronami, łącząc ich wiedzę i doświadczenie w zakresie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Ta dwudniowa konferencja, współorganizowana przez EKES i Komisję, jest jednym z najważniejszych wydarzeń w UE dotyczących zaangażowania zainteresowanych stron i co roku przyciąga około 600 uczestników.



W ciągu pierwszych trzech lat istnienia ECESP była gospodarzem czterech wspólnych corocznych konferencji, które cieszyły się dużą frekwencją, a jej grupa koordynacyjna zrealizowała 50 inicjatyw. Widoczność platformy uzyskano dzięki stronie internetowej, którą odwiedzano niemal 300 tys. razy.

Ogółem na ECESP zgromadzono ponad 450 dobrych praktyk, 44 strategie i ponad 270 pozycji z zakresu wiedzy na temat gospodarki o obiegu zamkniętym. Platforma jest również aktywna w mediach społecznościowych, gdzie ma prawie 4 tys. obserwujących na Twitterze i ponad tysiąc na jej kanale LinkedIn, który uruchomiono w maju 2020 r.

Budowanie międzynarodowego konsensusu

W styczniu 2020 r. Komitet Monitorujący EKES-u UE– Japonia zorganizował dyskusję przy okrągłym stole na temat gospodarki o obiegu zamkniętym, której gospodarzem było biuro delegatury UE w Tokio. Członkinie i członkowie EKES-u spotkali się z wieloma japońskimi organizacjami ekologicznymi, aby promować dialog zainteresowanych stron – podnieść świadomość na ten temat i przedstawić Europejski Zielony Ład – podkreślając między innymi potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym w zakresie tworzenia nowych rodzajów działalności i miejsc pracy.

Członkinie i członkowie Komitetu podzielili się przykładami europejskich sukcesów, kładąc zarazem nacisk na potrzebę sprawiedliwego przejścia na gospodarkę ekologiczną. Uznali potrzeby tych, którzy obecnie ponoszą straty. Wartość takiej debaty była oczywista, ponieważ zrównoważona konsumpcja nie zajmowała wysokiego miejsca na liście priorytetów w Japonii.

Wymiana poglądów między członkami EKES-u a zainteresowanymi stronami z Japonii była szczególnie ożywiona przy dyskusowaniu naglącej potrzeby przejścia od gospodarki linearnej do



gospodarki o obiegu zamkniętym, w sposób sprawiedliwy, pilny i elastyczny. Przedyskutowano również kwestię zachęcania firm unijnych i japońskich do tworzenia partnerstw, a także m.in. temat wykorzystania oleju palmowego w energetyce, biomasie i leśnictwie.

Sztuczna inteligencja – służąca całemu społeczeństwu, wykorzystywana w sposób etyczny i zrównoważony

Sztuczna inteligencja (SI) ma ogromny potencjał poprawy jakości życia ludzi i może przyczynić się do wzrostu gospodarczego poprzez sprostanie wyzwaniom w dziedzinach takich jak zdrowie, zmiana klimatu, wydajność przemysłu i bezpieczeństwo. Niemniej jej rozwój i upowszechnianie stanowią złożone wyzwania społeczne w takich dziedzinach jak zatrudnienie, prywatność i etyka. EKES ściśle monitoruje rozwój sytuacji w tej dziedzinie i był jedną z pierwszych instytucji UE, które przedstawiły swoje poglądy na temat potencjalnego wpływu SI na społeczeństwo.

W opinii z inicjatywy własnej z 2017 r. Komitet wprowadził zasadę, zgodnie z którą człowiek musi zawsze sprawować kontrolę nad SI.

Parametry SI dotyczące bezpieczeństwa, ochrony, etyki, jak również powiązania technologii z istniejącymi przepisami prawa i regulacjami muszą przez cały czas zachowywać zasadę kontroli człowieka nad SI – maszyny muszą pozostać maszynami.

Sztuczna inteligencja musi służyć ogółowi społeczeństwa, a przy wprowadzaniu tej przełomowej technologii należy wziąć pod uwagę jej potencjalny wpływ na gospodarkę, środowisko i życie codzienne ludzi.

Zalecenia obejmują propozycje przyjęcia przez UE ram zrównoważonego rozwoju w celu kierowania przyszłym rozwojem SI. Ramy te obejmowałyby również etyczne i społeczne aspekty technologii w odniesieniu do jej zrównoważonego charakteru. Ponadto, w miarę jak SI staje się coraz bardziej powszechna w społeczeństwie, należy zająć się

kwestiami środowiskowymi, takimi jak zmiana klimatu i wykorzystanie zasobów naturalnych. Zrównoważony rozwój gospodarczy wymaga również, aby rozwiązania SI były wydajne, opłacalne i konkurencyjne.

W czerwcu 2018 r. EKES i Komisja Europejska zorganizowały szczyt zainteresowanych stron poświęcony sztucznej inteligencji, zapraszając przedstawicieli biznesu, środowisk akademickich, ugrupowań pracowniczych, obywateli, decydentów i organizacji pozarządowych do omówienia kolejnych kroków dotyczących strategii UE w tej kwestii. Delegaci poruszyli tematy, które mogą wpłynąć na strategię, m.in. kwestie prawne, wpływ na społeczeństwo oraz konkurencyjność przemysłu.

Obecne debaty na temat SI koncentrują się wokół tego, jak ludzie będą wchodzić w interakcje z tą technologią i ufać jej zastosowaniom. Komitet weźmie udział w tych debatach, naciskając jednocześnie na UE, by wdrożyła ramy, które w zrównoważony sposób pokierują przyszłymi zastosowaniami sztucznej inteligencji.



Pokonywanie problemów cyklicznych i strukturalnych

Kryzys związany z COVID-19 i następujące po nim pogorszenie koniunktury gospodarczej zwróciły uwagę na potrzebę stworzenia modelu zarządzania gospodarczego opartego na solidarności, który mógłby zapewnić dobrobyt całej Europie.

 **EESC Economy & Cohesion**
@EESC_ECO

The #EESCPlenary has adopted the opinion on the Euro Area Economic policy 2020

Do you want to know more? Read the opinion
<http://europa.eu/!kf39Jp>

#EuroArea



Judith Vorbach
Rapporteur-general for the additional opinion on Euro area economic policy 2020

“
This opinion takes into account the on-going unprecedented health and economic crisis, which increases unemployment, income inequalities, poverty and social exclusion.
In order to minimise and avert the severe impacts of COVID-19 and climate change, the EESC recommends a prosperity-focused economic governance, enforcing the European Pillar of Social Rights, reforming tax policies, and stepping up investment in sustainable and circular growth and digitalisation.”

#EESCPlenary #EuroArea #EESC_ECO

Opinia EKES-u w sprawie najnowszego przeglądu Komisji Europejskiej dotyczącego zarządzania gospodarczego zawiera pomysł wprowadzenia złotej reguły budżetowej dla inwestycji publicznych, a także szerszego zakresu celów polityki gospodarczej. Idee te można urzeczywistnić dzięki zmienionym i zrównoważonym ramom zarządzania gospodarczego. Jednocześnie EKES poświęcił wiele uwagi perspektywom cyklicznym i niezbędnej kombinacji polityki gospodarczej – dla krajów strefy euro i całej UE – w obecnym kontekście pandemii.

Zarówno Komisja, jak i Parlament Europejski z zadowoleniem przyjęły szybko podjęte przez EKES prace nad cyklicznymi i strukturalnymi wyzwaniami stojącymi przed gospodarką UE. Wiele z wniosków EKES-u Komisja uwzględniła w swoich zaleceniach dotyczących polityki gospodarczej dla strefy euro w 2021 r. w nowym cyklu europejskiego semestru.

Komisja zobowiązała się również do kontynuacji przeglądu zarządzania gospodarczego, gdy tylko uda się uporać z pilnymi wyzwaniami związanymi z kryzysem, i wyraziła zainteresowanie organizacją wspólnej konferencji z EKES-em na ten temat. Działania Komitetu będą nadal uwzględniane w debatach politycznych toczących się w tej dziedzinie.



Nowe spojrzenie na europejski semestr

Grupa ad hoc ds. europejskiego semestru EKES-u działa na rzecz zapewnienia społeczeństwu obywatelskiemu zorganizowanego wkładu w europejski semestr i coraz istotniejszej roli w zarządzaniu gospodarką w Europie. Obejmuje to organizowanie regularnych wizyt w państwach członkowskich w celu gromadzenia poglądów politycznych, które można wykorzystać w tym procesie.



EESC Diversity Europe Group

@DiversEESC

2018-19 European Semester country visits

#EESCplenary adopted opinion <http://europa.eu/!qR84JV>

The dialogue between institutions & the entire

#EUCivilSociety must be guaranteed at all stages of the

#EUSemester process. #NGOs should also be consulted on these issues !



Europejski semestr stanowi ramy dla koordynacji polityki gospodarczej w całej UE, umożliwiając państwom członkowskim omawianie ich planów gospodarczych i budżetowych oraz monitorowanie postępów w ciągu roku. EKES uważa, że społeczeństwo obywatelskie powinno być czynnie zaangażowane w proces semestru. Grupa ad hoc ds. europejskiego semestru sprawia, że głos społeczeństwa obywatelskiego może się w tych dyskusjach przebić.

W opiniach EKES-u w sprawie rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego z zadowoleniem przyjęto uznanie modelu gospodarczego, który jest w większym stopniu społeczny, sprzyjający włączeniu społecznemu i zrównoważony, szczególnie w świetle gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19.

Przegląd paktu stabilności i wzrostu, elastyczność przepisów dotyczących pomocy państwa oraz ponowne przemyślenie polityki podatkowej są niezbędnymi elementami wsparcia ożywienia gospodarczego, inwestycji publicznych oraz cyfrowej i ekologicznej transformacji. Istotnymi składnikami w tym zestawieniu są również odpowiednio finansowane środki ochrony zdrowia publicznego i systemy zabezpieczenia społecznego.

Wnioski Komisji dotyczące NextGenerationEU i rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego oferują UE możliwość przejścia na model gospodarczy, w którym jednakową wagę przywiązuje się do celów gospodarczych i społecznych. Zgodnie z roczną strategią zrównoważonego wzrostu gospodarczego priorytet nadano ekologicznej transformacji, która zapewni trwałą odbudowę.

Od momentu powstania grupa ad hoc ds. europejskiego semestru organizuje okrągłe stoły, które stanowią dla lokalnych uczestników możliwość przedyskutowania kwestii krajowych w odniesieniu do szerszego kontekstu europejskiego. Celem EKES-u jest zapewnienie,



by spotkania te wniosły wkład – w imieniu społeczeństwa obywatelskiego – w proces semestru, zwiększyły świadomość tego procesu wśród organizacji społeczeństwa obywatelskiego, pogłębiły wiedzę na temat zaleceń dla poszczególnych krajów oraz zaoferowały zakres działań dla dalszego wdrażania zaleceń. W ramach pierwszego mandatu grupy ad hoc ds. europejskiego semestru odbyło się 14 spotkań, a kolejne planowane są na nadchodzącą kadencję.

Pozytywna reakcja

Te lokalne spotkania umożliwiły EKES-owi przedstawienie nowego spojrzenia na to, jak europejski semestr może lepiej odpowiadać na potrzeby obywateli. Spotykając się z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w ich własnych krajach, grupa ad hoc ds. europejskiego semestru zapewnia terminowe przeprowadzanie konsultacji z wieloma różnymi zainteresowanymi stronami, tak aby mogły one mieć wpływ na kształtowanie polityki UE.

Wizyty te przyczyniły się do wypełnienia luki w dialogu między partnerami krajowymi i unijnymi. Okazało się również, że w państwach członkowskich są one skutecznym sposobem podnoszenia świadomości w poruszanych kwestiach. Pozytywne informacje zwrotne od uczestników pokazały, że krajowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego pragną być informowane o kwestiach związanych z semestrem europejskim.

Dzięki wkładowi EKES-u Komisja Europejska dostrzegła wartość tych ścisłych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i jest zainteresowana udziałem



Margarida Marques MEP

@mmargmarques

Today at @EU_EESC we discuss the draft opinion on the Economic Governance Framework. It is important to start the discussion on the review. It is clearer than ever today that the current fiscal rules cannot be applied as they stand. But how far in the review can we go?



w przyszłych wizytach w poszczególnych krajach, aby uzyskać więcej informacji przekazywanych na tych spotkaniach.

Spotkania grupy ad hoc przyniosły EKES-owi wartość dodaną w postaci nowych kontaktów i zasobów. Zważywszy na pozytywny odzew na tę inicjatywę oraz zainteresowanie wyrażone przez uczestników, EKES zamierza kontynuować ten dialog i zasięgnąć opinii szerszego grona odbiorców.

Stawianie czoła nowym wyzwaniom

Europejski semestr będzie odgrywał coraz istotniejszą rolę w miarę jak gospodarka UE będzie podnosić się po pandemii COVID-19. Pomoże w kierowaniu unijnymi inicjatywami na rzecz ożywienia gospodarczego – funduszem NextGenerationEU oraz Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – służąc jednocześnie jako narzędzie monitorowania i oceny krajowych planów odbudowy.

W styczniu 2021 r. we wszystkich państwach członkowskich przeprowadzono konsultacje na temat udziału – lub braku udziału – zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w opracowywaniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności.

Chociaż współprawodawcy uznali formalne prawo zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego do udziału w tym procesie, jak dotąd nie osiągnięto w wystarczającym stopniu jego włączenia. EKES przyjął rezolucję w tej sprawie w lutym 2021 r. i będzie nadal monitorować sytuację.



EESC Economy & Cohesion

@EESC_ECO

Our role in the #EUSemester is threefold:

- contribute on behalf of #EUCivilSociety
- raise awareness among civil society organisations
- improve knowledge of country-specific recommendations

Read our information report, discussed at #EESCplenary
<http://europea.eu/lqR84JV>



Europejski filar praw socjalnych

Celem Europejskiego filaru praw socjalnych jest osiągnięcie większej konwergencji społecznej poprzez połączenie rozwoju gospodarczego ze zwiększonym postępem społecznym.



W jaki sposób Europejski filar praw socjalnych może pomóc

W wielu działaniach prowadzonych w obszarze społecznym EKES korzysta z Europejskiego filaru praw socjalnych, zaprojektowanego tak, aby pomagał osobom pracującym w zarabianiu płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie, a osobom bezrobotnym w uzyskaniu dostępu do umiejętności i miejsc pracy, których potrzebują, by żyć dostatnio w integracyjnym społeczeństwie. EKES popiera wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz wdrożenia 20 praw i zasad określonych w Europejskim filarze praw socjalnych, a na temat większości z nich już wydał lub wkrótce wyda opinie.

W 2019 r. w ramach europejskiego semestru wystosowano do państw członkowskich większą liczbę zaleceń dla poszczególnych krajów. Dotyczyły one kwestii zatrudnienia, edukacji i spraw społecznych. W opinii w sprawie wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych EKES wezwał do opracowania przepisów ustanawiających ramy ogólnych wspólnych standardów społecznych, przy jednoczesnym poszanowaniu sytuacji i systemów socjalnych w poszczególnych krajach. EKES przyjmie opinię w sprawie planu działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych zaproponowanego w 2021 r. i będzie kontynuował prace nad licznymi inicjatywami służącymi urzeczywistnieniu praw i zasad określonych w filarze.

Dostęp do przystępnych cenowo mieszkań

Wielu Europejczyków ma trudności ze znalezieniem godnego mieszkania po przystępnej cenie. Wysokie ceny najmu mogą wykluczyć z rynku m.in. młodych ludzi i samotnych rodziców. Najemcy mogą nie być w stanie zapłacić za inne podstawowe potrzeby. Mając świadomość tych wyzwań, EKES – podobnie jak



inne instytucje UE – dąży do promowania dialogu na temat takich barier dla przystępnych cenowo mieszkań i innych związanych z nimi problemów oraz proponuje rozwiązania.

W nowym planie działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych, którego publikację zaplanowano na 2021 r., uwzględnione zostaną kwestie dotyczące przystępnych cenowo mieszkań. Komitet pracował nad kilkoma zaleceniami, które mają stanowić wkład w plan działania.

Pogłębiający się w wielu państwach członkowskich problem niedoboru godnych mieszkań po przystępnych cenach doprowadził do wysunięcia przez EKES propozycji, by UE dysponowała specjalnym planem działania na rzecz jego rozwiązania, obejmującym środki mające pomóc władzom na wszystkich szczeblach. Taki plan mógłby zwiększyć podaż socjalnych i przystępnych cenowo mieszkań oraz pomóc w zmniejszeniu bezdomności.

Aby przyspieszyć tę debatę, EKES zorganizował we wrześniu 2020 r. seminarium internetowe na temat powszechnego dostępu do mieszkań, w którym wzięło udział kilku posłów do Parlamentu Europejskiego oraz Nicolas Schmit, komisarz UE do spraw miejsc pracy i praw socjalnych. Sprawozdawcy z Komitetu i Parlamentu Europejskiego podzielili się swoimi wnioskami i odpowiedzieli na pytania zainteresowanych stron.

Inicjatywa Komisji „Fala renowacji”

EKES koncentruje się również na nowej strategii Komisji na rzecz zwiększenia liczby renowacji budynków publicznych i prywatnych: „Europejska fala renowacji – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia”. Ta inicjatywa na rzecz przystępnych cenowo mieszkań ma na celu zagwarantowanie lokalnym projektom renowacyjnym dostępu do wiedzy technicznej i finansowania unijnego.

Prawo do godziwych zarobków

W opinii rozpoznawczej w sprawie godziwych płac minimalnych w Europie EKES wyraża zaniepokojenie, że ubóstwo ogółem oraz ubóstwo pracujących stanowią nadal poważny problem w wielu państwach członkowskich. Jednocześnie Komitet podkreślił, że wysokiej jakości zatrudnienie jest nadal najlepszą drogą do wyjścia z ubóstwa. W opinii uwzględniono spostrzeżenia i propozycje przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego zebrane podczas wirtualnych spotkań w pięciu państwach członkowskich w 2020 r.

EKES uważa, że sprawiedliwe płace minimalne w połączeniu z polityką aktywnego włączenia mogłyby przyczynić się do zmniejszenia ubóstwa wśród ubogich pracujących. Mogłyby również przyczynić się do osiągnięcia innych celów UE, takich jak poprawa spójności gospodarczej i społecznej oraz zniwelowanie luki płacowej między kobietami a mężczyznami.

Jednocześnie EKES jak najbardziej zdaje sobie sprawę ze złożoności tych kwestii. Dlatego unijne inicjatywy w zakresie godziwych płac muszą opierać się na dokładnej analizie sytuacji w państwach członkowskich, a także w pełni uwzględnić rolę i autonomię partnerów społecznych oraz różne modele stosunku pracy. Decydenci polityczni muszą również wziąć pod uwagę problemy gospodarcze spowodowane pandemią COVID-19.



Program na rzecz umiejętności

Świat pracy zmienia się w szybkim tempie, między innymi dzięki globalnej i europejskiej polityce na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i promowania cyfryzacji. Zwłaszcza teraz Europa musi inwestować w szkolenia, aby zapewnić pracownikom umiejętności pozwalające im znaleźć odpowiednią pracę w nowo powstających sektorach. Wykwalifikowana siła robocza jest również niezbędna, jeśli gospodarka UE ma pozostać konkurencyjna w stosunku do reszty świata. EKES koncentruje się na potrzebie inwestowania w szkolenia, edukację i uczenie się przez całe życie oraz na zapewnianiu fachowego doradztwa w tych dziedzinach.



Komitet naświetlił rozwój europejskiego programu na rzecz umiejętności oraz zalecenia w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET), a także znaczenie rozwijania kluczowych kompetencji i umiejętności w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii, sztuki i matematyki. Należy położyć nacisk na poprawę kompetencji społecznych i obywatelskich oraz na politykę poradnictwa i doradztwa.

Znaczenie umiejętności ekologicznych i cyfrowych

Nowe umiejętności potrzebne do ekologicznej transformacji gospodarki muszą znaleźć odzwierciedlenie we wsparciu oferowanym przez różne podmioty, w tym podmioty zapewniające kształcenie zawodowe, szkolenia i staże.

Należy opracować na szczeblu UE kompleksową strategię na rzecz poprawy kształcenia i szkolenia w zakresie umiejętności i kompetencji ekologicznych. Strategia ta mogłaby również ukierunkować wysiłki podejmowane w celu podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników zarówno w miejscu pracy, jak i poza nim.

Zgodnie z tymi zaleceniami Finlandia, która sprawowała prezydencję UE od lipca do grudnia 2019 r., zwróciła się do EKES-u o zbadanie, w jaki sposób UE może wzmocnić swoją pozycję w globalnej konkurencji o przyszłe umiejętności i edukację w związku z rosnącym znaczeniem cyfryzacji i sztucznej inteligencji.

Komitet podkreśla, że dostęp do kształcenia ciągłego i uczenia się przez całe życie musi być prawem każdego człowieka, które umożliwi mu radzenie sobie z nowymi technologiami. Potrzebne są również odpowiednie szkolenia, aby ułatwić przejście do tych nowych technologii w miejscu pracy. Współpraca między instytucjami edukacyjnymi i partnerami

społecznymi – poprzez sieci obejmujące duże przedsiębiorstwa i MŚP – ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia wpływu takich szkoleń.

Uczenie się przez całe życie

Na wniosek chorwackiej prezydencji UE (styczeń–czerwiec 2020 r.) EKES przeanalizował problemy związane z niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej i przedstawił propozycje dotyczące zrównoważonego finansowania uczenia się przez całe życie i rozwoju potrzebnych umiejętności.

Włączające i wysokiej jakości uczenie się przez całe życie powinno być zagwarantowane jako prawo wszystkich obywateli Europy – w miejscu pracy i poza nim. Należy osiągnąć porozumienie w sprawie jednolitych ram kluczowych kompetencji sprzyjających włączeniu, które wykraczałyby poza edukację szkolną i dotyczyłyby szerszego zagadnienia umiejętności życiowych.

W listopadzie 2020 r. EKES i Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) zorganizowały trzecie forum uczenia się dotyczące ścieżek poprawy umiejętności. Forum umożliwiło dokładne przyjrzenie się i przeanalizowanie doświadczeń w projektowaniu i wdrażaniu ścieżek podnoszenia kwalifikacji w Finlandii, Irlandii i Niderlandach.

W dyskusjach podkreślano znaczenie skoordynowanego zaangażowania i wysiłków wszystkich zainteresowanych stron oraz potrzebę kompleksowej odpowiedzi na problem niskiego poziomu umiejętności w Europie w różnych obszarach polityki.

Zwrócono uwagę na kluczową rolę partnerów społecznych w docieraniu do najłabszych grup społecznych, w których konieczne jest podnoszenie kwalifikacji, a także na ciągłość zaangażowania rządów w dostępność kształcenia dorosłych, zwłaszcza osób o niskich kwalifikacjach.



Wspieranie demokratycznych praw osób z niepełnosprawnościami

Okolo 800 tysięcy obywateli UE w 16 krajach nie może korzystać z prawa do głosowania ze względu na niepełnosprawność lub stan zdrowia psychicznego. Komitet przedstawił ograniczenia i bariery, z jakimi borykają się wyborcy z niepełnosprawnościami, a zarazem wymienił 200 istniejących rozwiązań, które mogłyby temu zaradzić.



Sprawozdanie EKES-u z marca 2019 r. opublikowano na dwa miesiące przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. i było ono szeroko komentowane w mediach. Ustalenia Komitetu znalazły następnie potwierdzenie w uwagach poczynionych przez media i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

W 2020 r. EKES uzupełnił swoje sprawozdanie opinią z inicjatywy własnej, w której zawarł zalecenia mające na celu położenie kresu dyskryminacji wyborców z niepełnosprawnościami. W opinii zalecono podjęcie działań w celu usunięcia barier prawnych i technologicznych, które zniechęcają miliony ludzi do korzystania z prawa do głosowania.

EKES ostrzega, że jeśli nie zostaną wprowadzone zmiany prawne, liczba obywateli niezdolnych do korzystania z praw wyborczych będzie się jedynie zwiększać w miarę wzrostu udziału osób z niepełnosprawnościami w starzejącym się społeczeństwie Europy.

Istniejące praktyki, które dyskryminują w UE obywateli z niepełnosprawnościami, można by szybko wyeliminować poprzez zmianę prawa wyborczego z 1976 r. Zasada powszechności wyborów powinna zawierać stwierdzenie, że żaden obywatel UE nie może być pozbawiony prawa do głosowania w wyborach europejskich z powodu swojej niepełnosprawności lub stanu zdrowia.

Proponowane przez EKES-u dodatkowe środki, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapewnienia wszystkim prawa do głosowania. Jeśli wszystkie te przepisy i dodatkowe środki zostałyby wdrożone, unijne wybory w 2024 r. mogłyby rzeczywiście być powszechne i dostępne dla wszystkich.

Prawa podstawowe i praworządność

Traktat o UE i jego Karta praw podstawowych oraz zasada praworządności określają wspólne standardy poszanowania godności ludzkiej, wolności, równości i solidarności. Grupa ad hoc ds. praw podstawowych i praworządności (grupa PPIP), która działa jako forum dla grup społeczeństwa obywatelskiego, ma na celu zapewnienie dalszych postępów UE w odniesieniu do tych wartości.

Grupa PPIP zakończył pierwszy pełny rok pracy w 2019 r. Jej prace obejmowały pięć wizyt krajowych przeprowadzonych w celu oceny stanowisk społeczeństwa obywatelskiego na temat praw podstawowych w Austrii, Francji, na Węgrzech, w Polsce i Rumunii. Opublikowano sprawozdania okresowe i pełne, przedstawiające ustalenia poczynione przez grupę.

Grupa zorganizowała również pierwszą konferencję, aby podzielić się swoją oceną stanu praw podstawowych, demokracji i praworządności w państwach członkowskich. W 2020 r. do analizy praw i demokracji dodano perspektywę społeczno-gospodarczą.

Członkinie i członkowie grupy pomogli również w opracowaniu pięciu opinii na następujące tematy:

- odporna demokracja dzięki silnemu i zróżnicowanemu społeczeństwu obywatelskiemu;
- wzmocnienie praworządności w UE, stan obecny i możliwe dalsze kroki;
- populizm a prawa podstawowe – obszary podmiejskie i wiejskie;
- praworządność i jej wpływ na wzrost gospodarczy;
- zasady dotyczące usług publicznych, które bezpośrednio przyczyniają się do stabilności wolnego, podstawowego porządku demokratycznego w krajach UE.

W opiniach tych wzywa się do stworzenia mechanizmu monitorowania praworządności oraz do ścisłego zaangażowania zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, w tym za pośrednictwem EKES-u, co powinno przyczynić się do kształtowania polityki w zakresie praw podstawowych i praworządności.

EKES proponuje również utworzenie forum praw podstawowych i praworządności oraz przyjęcie strategii komunikacyjnej w celu wspierania kultury państwa prawa. Inne propozycje obejmują poprawę podejścia do mierzenia skutków gospodarczych w przypadku załamania się praworządności oraz opracowanie wspólnych europejskich zasad wspierania roli służb publicznych w obronie demokracji.

Walka z pandemią bez utraty podstawowych praw

Grupa ad hoc zwróciła również uwagę na potrzebę ochrony praw podstawowych i demokracji w czasie, gdy Europa walczy z pandemią COVID-19, bezprecedensowym wyzwaniem, któremu należy stawić czoła bez narażania na szwank naszych demokracji i praw podstawowych.



Energetyzacja europejskiego sojuszu na rzecz baterii

Energia z baterii to przyszłość dla czystszej i bardziej ekologicznej Europy. Stały wzrost sprzedaży pojazdów elektrycznych i rosnące zapotrzebowanie na baterie są być może najbardziej widocznymi przykładami tego, w jaki sposób przemysł europejski pracuje nad dekarbonizacją swoich produktów i usług. Jednak obecnie Europa jest uzależniona od państw trzecich, takich jak Chiny i Brazylia, jeśli chodzi o dostawy wielu surowców potrzebnych do produkcji baterii. W odpowiedzi na to UE stworzyła w 2017 r. europejski sojusz na rzecz baterii. Inicjatywa ta ma na celu rozwój innowacyjnego, konkurencyjnego i zrównoważonego łańcucha wartości baterii w Europie.

EKES jest na pierwszej linii promowania rozwoju ekologicznej produkcji baterii w UE i od samego początku wspiera tę inicjatywę oraz unijny strategiczny plan działania na rzecz baterii.

Należy jednak zająć się niektórymi czynnikami, które mogłyby utrudnić realizację planu, takimi jak nadmierna zależność od państw trzecich pod względem dostaw surowców, brak paliw alternatywnych oraz ograniczona infrastruktura do przetwarzania i utylizacji zużytych baterii. Wypowiadając się na temat pierwszego sprawozdania z postępów w realizacji planu, EKES stwierdził, że konieczne są bardziej zdecydowane działania, by ograniczyć ryzyko przenoszenia europejskich fabryk samochodów poza UE.

Należy podjąć wzmożone wysiłki, które umożliwią zwiększenie wiedzy technologicznej w UE oraz zabezpieczą dostawy surowców zarówno z kraju, jak i z państw trzecich. Baterie muszą być poddawane bezpiecznemu i czystemu recyklingowi, a jednocześnie należy dołożyć większych starań w celu opracowania materiałów, które mogą być odzyskiwane ze starych baterii. Tzw. górnictwo miejskie, czyli odzyskiwanie elementów ze zużytych produktów i odpadów, mogłoby również znaleźć zastosowanie w przemysłowym łańcuchu wartości.



Pilna potrzeba działania

W lutym 2020 r. EKES zorganizował debatę na temat baterii i surowców krytycznych, z udziałem ważnych zainteresowanych stron, w tym Komisji, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i ECOS – międzynarodowej sieci organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska. Na spotkaniu skupiono się na pilnej potrzebie zapewnienia stałego dostępu do surowców w celu wsparcia przemysłu produkcji baterii zaopatrzonego producentów pojazdów elektrycznych.



W nowym planie działania UE na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym oraz w strategii przemysłowej – zainicjowanych w marcu 2020 r. – potwierdzono zamiar zaproponowania nowych ram regulacyjnych dotyczących baterii. Potrzebę ustanowienia nowych przepisów przewidziano również w strategicznym planie działania na rzecz baterii i Europejskim Zielonym Ładzie.

W grudniu 2020 r. Komisja przyjęła nowy wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie baterii i zużytych baterii, który jest obecnie analizowany przez grupę analityczną EKES-u.

Zapewnienie zrównoważonych dostaw surowców dla przemysłu UE

EKES w większym stopniu skoncentrował się na zagadnieniach związanych z wydobyciem i dostawą surowców oraz ich wpływem na konkurencyjność przemysłu europejskiego. Na podstawie doświadczeń zdobytych w ciągu ostatnich lat – w tym opinii na temat węgla kamiennego i brunatnego – zakres ten poszerzono o bardziej ogólne spojrzenie na surowce jako kluczowe elementy umożliwiające szereg bieżących zmian w przemyśle i społeczeństwie.

Na początku 2020 r. w opinii EKES-u w sprawie cyfrowego górnictwa w Europie oraz nowych rozwiązań na rzecz zrównoważonej produkcji surowców stwierdzono, że przedsiębiorstwa górnicze, które wprowadziły do pracy technologie cyfrowe, odnotowały poprawę pod względem bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju, wydajności i marży zysku.

Cyfryzacja sektora surowców w UE stanowi okazję do poprawy odporności łańcuchów dostaw przemysłowych, efektywności środowiskowej i przejrzystości w odniesieniu do społeczności, które mogą odczuwać negatywne skutki działalności górniczej.

Jednak połączenie większej łączności, uczenia się maszyn i autonomicznych operacji rodzi pytania natury etycznej, społecznej i regulacyjnej, które muszą zostać dokładnie przeemyślane przez osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki.

Komisja Europejska zwróciła się o opinię Komitetu w dwóch ważnych dziedzinach. Jedną z opinii dotyczyć będzie odporności krytycznych surowców oraz nowo utworzonego wykazu krytycznych surowców.

Jednocześnie EKES przeanalizuje wymogi dotyczące zrównoważonego rozwoju produkcji baterii w UE. Prace będą obejmować analizę czynników, które mogą wpłynąć na zdolność Europy do osiągnięcia autonomii w produkcji baterii.

Porady dotyczące obu wniosków będą dotyczyć dostaw surowców kluczowych pod względem konkurencyjności przemysłu europejskiego, tym bardziej że kontynent kontynuuje ekologizację swojej gospodarki. Prace w tej dziedzinie mogą mieć decydujący wpływ na otwartą strategiczną autonomię UE pod względem surowców.

Na przykład rozwiązania na rzecz innowacyjnej i zrównoważonej produkcji surowców mogą zachęcić kolejne cyfrowe pokolenie pracowników do rozpoczęcia pracy w sektorze surowców i pomóc w zmianie postrzegania lokalnego sektora górnictwa przez obywateli UE. Jednocześnie ponowne wykorzystanie surowców odzyskanych z odpadów może przyczynić się do zabezpieczenia dostaw dla Europy w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ten pakiet inicjatyw pomaga EKES-owi zaznaczyć swoją obecność w innych instytucjach UE, zwłaszcza w dyrekcjach generalnych Komisji Europejskiej nadzorujących rynek wewnętrzny, handel i stosunki zewnętrzne UE.

Komitet angażuje się również we współpracę z zainteresowanymi stronami społeczeństwa obywatelskiego poprzez posiedzenia, wydarzenia i okrągłe stoły, takie jak konferencja poświęcona technologiom blockchain dla przemysłu wydobywczego, która odbyła się w grudniu 2020 r.



Wsparcie dla regionów górniczych w okresie transformacji

W miarę obniżania emisyjności Europy i przechodzenia na czystsze paliwa, popyt na energię z paliw kopalnych będzie malał. Ta zmiana stawia liczne wyzwania przed regionami i społecznościami tradycyjnie związanymi z wydobywaniem węgla. Przemiany wpływają na ich przyszłość gospodarczą i perspektywy zatrudnienia. Wieloletnie prace EKES-u nad tym zagadnieniem obejmują wydawanie opinii i współpracę z partnerami ze społeczeństwa obywatelskiego w celu opracowania rozwiązań, dzięki którym regiony te będą mogły nadal prosperować w miarę zachodzących zmian.

W 2016 r. we wniosku EKES-u w sprawie rodzimego węgla w transformacji energetycznej UE podkreślono potrzebę współpracy władz europejskich, krajowych i regionalnych w celu stworzenia ram, które mogą pobudzić inwestycje publiczne i prywatne niezbędne do wspierania regionów górniczych w okresie transformacji energetycznej.

W ślad za tą opinią Komisja Europejska uruchomiła w grudniu 2017 r. platformę dla regionów górniczych w okresie transformacji. EKES skupił się na dalszych konsultacjach ze społeczeństwem obywatelskim, organizując serię okrągłych stołów w tych regionach UE, które niedawno wstrzymały lub miały zamiar wstrzymać produkcję węgla – w Czechach, Niemczech, Grecji, Polsce, Rumunii, na Słowacji, w Hiszpanii i Zjednoczonym Królestwie. W ten sposób w latach 2018–2020 ponad 400 zainteresowanych stron, również władze europejskie, krajowe i lokalne, przyłączyło się do dyskusji.

Kluczowe wnioski, jakie z nich wyciągnięto, to zrozumienie, że każdy region górniczy ma własną historię i potencjał. Te szczególne sytuacje wymagają planów restrukturyzacji i przekształceń, które będą dostosowane do potrzeb.

Wszystkie zainteresowane strony muszą być zaangażowane w fazę planowania i realizacji transformacji. Instytucje na wszystkich szczeblach muszą wziąć odpowiedzialność za rozwój tych zakładów, przy czym procesem tym musi kierować jasno określony podmiot. Ponadto, choć potrzebne jest finansowanie wsparcia, równie ważne jest ukierunkowanie inwestycji na projekty obejmujące takie priorytety jak edukacja, szkolenia i mobilność.



Wyzwania związane z migracją w Europie

EKES odgrywa istotną rolę w kształtowaniu europejskiej strategii w zakresie imigracji i integracji imigrantów. Znaczna część jego porad w tej dziedzinie dotyczyła tematów takich jak globalne porozumienie w sprawie migracji czy ochrona małoletnich migrantów bez opieki zmierzających do Europy. W ostatnich latach Komitet utrzymywał kwestie migracji w centrum uwagi opinii publicznej poprzez szereg wydarzeń na wysokim szczeblu.

EKES i Komisja Europejska wspólnie organizują Europejskie Forum Migracji, które stało się uznaną platformą dialogu między społeczeństwem obywatelskim a instytucjami UE. Politycy i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego wykorzystują platformę do konsultacji na temat współczesnych kwestii migracyjnych i spraw pokrewnych, takich jak prawa azylowe i integracja obywateli państw spoza UE.

Inne doroczne wydarzenie EKES-u – „Innowacje społeczne na rzecz integracji uchodźców” – jest współorganizowane z Migration Policy Institute oraz misjami USA i Kanady przy UE. W ramach tej współpracy bada się, w jaki sposób innowacyjna polityka może promować integrację społeczną, dawać migrantom możliwości ekonomiczne i wzmacniać poczucie zadowolenia.

Analiza roli społeczeństwa obywatelskiego

EKES prowadzi również tematyczną grupę analityczną ds. imigracji i integracji. W latach 2019–2020 grupa realizowała projekt badający rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zapewnieniu lepszej integracji migrantów i uchodźców.

Wizyty w Bułgarii, Niemczech, Grecji, na Malcie i w Szwecji pozwoliły zaznajomić się z problemami i najlepszymi praktykami, które mogą zostać wykorzystane w zaleceniach dotyczących zmian. Choć sytuacja w tych poszczególnych krajach jest bardzo różna, okazało się, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego wszędzie odgrywają ważną rolę w integracji migrantów i uchodźców.

Wykonują cenną pracę, wspomagając lub nawet zastępując interwencje rządowe poprzez udzielanie wskazówek i wsparcia w procesach integracyjnych. Jednakże ich udział w opracowywaniu polityki integracyjnej i działań integracyjnych nie zawsze odzwierciedla wagę ich roli, a pozyskanie finansowania pozostaje dla nich bardzo problematyczne.



Przyszłość dla całej Europy i wszystkich Europejczyków – agenda terytorialna 2030

Zamieszkiwanie w biedniejszym regionie ma negatywny wpływ na szanse życiowe pod względem perspektyw ekonomicznych, możliwości zatrudnienia i dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. Konieczne jest podjęcie większej liczby i lepiej ukierunkowanych wspólnych działań na różnych obszarach geograficznych i w różnych strukturach zarządzania, aby zapewnić jaśniejszą przyszłość wszystkim mieszkańcom Europy, bez względu na ich miejsce zamieszkania.

W grudniu 2020 r. UE przyjęła agendę terytorialną 2030, która zapewnia wspólne ramy niwelowania nierówności między terytoriami europejskimi. EKES odegrał kluczową rolę w kształtowaniu nowej agendy.

Już w 2019 r. Komitet zorganizował debatę tematyczną: „10. rocznica traktatu lizbońskiego – wymiar spójności terytorialnej”. Jej uczestnicy zauważyli, że nierówności między ludźmi związane z ich miejscem zamieszkania pogłębiają się, i podkreślili potrzebę stworzenia nowych ram w celu rozwiązania tego problemu. Coraz więcej gmin i społeczności lokalnych eksperymentuje z różnym podejściem do zrównoważonego rozwoju, mobilności, budownictwa, produkcji i konsumpcji. Szersze zastosowanie tych inicjatyw będzie wymagało szerszego udziału społeczeństwa, w tym przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i obywateli.



Budowanie sprawiedliwszej i bardziej ekologicznej Europy

Następnie niemiecka prezydencja UE (lipiec–grudzień 2020 r.) zwróciła się do EKES-u o zbadanie w osobnej opinii poglądów społeczeństwa obywatelskiego. W odpowiedzi Komitet zauważył, że agenda terytorialna 2030 może przyczynić się do budowy zrównoważonej Europy, w której żadne miejsce ani żadna osoba nie są pozostawiane w tyle, i w której będą lepsze powiązania między obszarami miejskimi i wiejskimi. Za priorytet uznano również integrację życia i pracy ponad granicami państw, a także zdrowe środowisko i godne warunki życia.

Spójność terytorialna powinna również przyczyniać się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym i promować zrównoważoną łączność cyfrową i fizyczną. W opinii EKES-u wyjaśniono zasadniczą rolę, jaką społeczeństwo obywatelskie może odegrać w mobilizowaniu Europy na rzecz bardziej sprawiedliwej i ekologicznej przyszłości.

EKES przyczynił się do opracowania agendy terytorialnej 2030 i w konkluzjach Rady z grudnia 2020 r. w sprawie rozwoju terytorialnego wspomniano o istotnym wkładzie, jaki Komitet wniósł dzięki swojej opinii. Teraz należy skupić się na wdrażaniu.

W konkluzjach Rady uznano istotną rolę społeczeństwa obywatelskiego w osiąganiu celów agendy terytorialnej i zwrócono się do EKES-u, by przyczynił się do jej wdrożenia poprzez zachęcanie swoich członków i członków do wnoszenia wkładu i udzielania poparcia.

Współpraca z Bałkanami Zachodnimi

EKES zdecydowanie popiera rozszerzenie UE o sześć krajów Bałkanów Zachodnich – pod warunkiem że spełnią one niezbędne kryteria członkostwa. Warunki przystąpienia do UE mogą zostać spełnione jedynie przy aktywnym udziale organizacji społeczeństwa obywatelskiego tego regionu.

Istotna rola Komitetu w propagowaniu dialogu społecznego i obywatelskiego na Bałkanach Zachodnich obejmuje stworzenie skutecznej sieci kontaktów z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego tego regionu za pośrednictwem różnych organów i ram, w tym Komitetu Monitorującego ds. Bałkanów Zachodnich, Wspólnych Komitetów Konsultacyjnych Społeczeństwa Obywatelskiego z Serbią i Czarnogorą, a także Forów Społeczeństwa Obywatelskiego Bałkanów Zachodnich.



Ponadto szereg konferencji, misji rozpoznawczych i posiedzeń przyczynił się do zacieśnienia stosunków. Ta dobrze ugruntowana struktura pozwala EKES-owi działać w roli platformy dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego z Bałkanów Zachodnich, pomagając im znaleźć własny głos w krajowych rządach i instytucjach UE.

EKES był w stanie ocenić rolę i wpływ społeczeństwa obywatelskiego w całym regionie. Wyraził na przykład zaniepokojenie brakiem przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego w szeregu krajów Bałkanów Zachodnich i negatywnym wpływem, jaki może to mieć na proces akcesyjny.

EKES zaalarmował inne instytucje UE o tej sytuacji i zasugerował bardziej zdecydowane i spójne podejście do rządów w regionie. Należy podjąć więcej konkretnych działań w celu ochrony i rozszerzenia roli podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

EKES ostatnio opublikował opinie na temat Bałkanów Zachodnich, obejmujące takie zagadnienia jak: energetyka, spójność gospodarcza i społeczna, rola kobiet oraz wykorzystanie funduszy przedakcesyjnych.

W jednej z niedawnych opinii oceniono wkład społeczeństwa obywatelskiego w Zielony program działań dla Bałkanów Zachodnich i w zrównoważony rozwój w tym regionie. Przy udzielaniu unijnego wsparcia finansowego dla Bałkanów Zachodnich należy nadać priorytet inicjatywom w takich dziedzinach, jak energetyka, komunikacja, innowacje, transport i ochrona środowiska.

Postępy w stosunkach z Macedonią Północną i Albanią

W 2019 r. EKES zareagował na brak decyzji Rady o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Macedonią Północną i Albanią, publikując rezolucję, w której wyraził rozczarowanie zaistniałą sytuacją. Brak działań mógł narazić na szwank zaangażowanie UE podjęte w celu jeszcze ściślejzego wspierania społeczeństwa obywatelskiego na Bałkanach Zachodnich i współpracy z nim.

Sytuacja zmieniła się jednak ponownie w marcu 2020 r., kiedy to Rada podjęła decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z tymi dwoma państwami. W odpowiedzi EKES ustanawia Wspólne Komitety Konsultacyjne Społeczeństwa Obywatelskiego (WKK) z Północną Macedonią i Albanią, podobne do tych, które działają już w Serbii i Czarnogórze.

Przez cały czas trwania procesu akcesyjnego WKK będą monitorować układy o stabilizacji i stowarzyszeniu, promując jednocześnie dialog między UE, lokalnymi partnerami społecznymi i innymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.



Wolne, ale sprawiedliwe międzynarodowe umowy handlowe

Otwarty, sprawiedliwy i oparty na zasadach handel może pomóc w napędzaniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu miejsc pracy. Handel może również pomóc UE i jej partnerom na całym świecie w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju ONZ. EKES, wraz z innymi instytucjami UE, działa na rzecz promowania agendy zrównoważonego handlu, koncentrując się na takich kwestiach jak środowisko i prawa pracowni-
cze. Kształtuje również sposób, w jaki organizacje społeczeństwa obywatelskiego uczestniczą w stosunkach handlowych i negocjacjach.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS



EKES wezwał do wprowadzenia specjalnej klauzuli dotyczącej promowania celów zrównoważonego rozwoju we wszystkich przyszłych wymogach dotyczących umów w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju.

Światowa Organizacja Handlu powinna ustanowić zasady gwarantujące, że kraje będą realizować cele zrównoważonego rozwoju i przestrzegać ich.

EKES ściśle współpracuje z Parlamentem Europejskim w ramach swoich kompetencji, aby zapewnić lepsze monitorowanie i egzekwowanie umów handlowych, zwłaszcza w kwestiach związanych z normami środowiskowymi i normami pracy.

Posłowie do Parlamentu Europejskiego powtórzyli apel, który EKES skierował do Komisji, o wzmocnienie przepisów dotyczących zrównoważonego rozwoju poprzez wprowadzenie bardziej wiążących mechanizmów i sankcji. Za pozytywny krok uznano wczesny przegląd planu działania UE dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, którego przeprowadzenie planuje się na 2021 r. Komitet będzie nadal ściśle monitorował plan i wносił do niego swój wkład.

Aby wykorzystać swój wpływ, Komitet aktywnie uczestniczy w pracach wewnętrznych grup doradczych, które są niezależnymi organami społeczeństwa obywatelskiego ustanowionymi na podstawie niedawno zawartych umów o wolnym handlu. EKES gwarantuje sprawne prowadzenie ich codziennej działalności (około 60 posiedzeń w 2019 i 2020 r.) oraz zapewnia wsparcie polityczne ich kierownictwu i członkom.

Wewnętrzne grupy doradcze spotykają się regularnie, aby monitorować i oceniać, jak UE i jej partnerzy handlowi wypełniają swoje zobowiązania w dziedzinach takich jak prawa pracownicze, ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.

EKES i wewnętrzne grupy doradcze wspólnie zwracają uwagę władzom, gdy te nie przestrzegają zobowiązań w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju, domagając się od nich podjęcia szybkich działań w celu rozwiązania problemów. Zarówno Komitet, jak i wewnętrzne grupy doradcze oferują także porady dotyczące sposobów poprawy wdrażania umów o wolnym handlu.

EKES pomaga w tworzeniu nowych wewnętrznych grup doradczych, takich jak te utworzone niedawno do spraw Wietnamu, Singapuru i Zjednoczonego Królestwa.

Pomoc dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego krajów partnerskich

Poza granicami UE EKES wspiera organizacje społeczeństwa obywatelskiego w krajach będących partnerami handlowymi, pomagając im w wyrażaniu opinii i obaw. Zaangażowanie to pomogło wzmocnić pozycję organizacji, które często są ignorowane przez krajowe rządy.

W ramach corocznych posiedzeń Komitet skupia również krajowe grupy doradcze z UE i krajów partnerskich w celu wymiany informacji, opinii i najlepszych praktyk. Te wspólne spotkania są obecnie stałym punktem programu i wnoszą niezaprzeczną wartość dodaną w działania organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które zajmują się złożonymi kwestiami dotyczącymi handlu i zrównoważonego rozwoju. Zaangażowanie zewnętrznych organizacji partnerskich przyniosło konkretne rezultaty: np. UE podejmuje działania skierowane przeciwko partnerom handlowym, takim jak Korea Południowa, w związku z prawami pracowników.

EKES wniósł również istotny wkład w stosunki między UE a Południowoafrykańską Wspólnotą Rozwoju, co doprowadziło do uznania podmiotów niepaństwowych w umowach o partnerstwie gospodarczym. Ta pozytywna zmiana służy obecnie jako model włączania społeczeństwa obywatelskiego do umów o partnerstwie gospodarczym z krajami afrykańskimi.

O ile wpływ mechanizmów monitorowania społeczeństwa obywatelskiego w ramach umów handlowych nowej generacji jest powszechnie uznawany i doceniany, o tyle instytucje UE muszą nadal przeznaczać odpowiednie środki na wewnętrzne grupy doradcze.



Bernd Lange
@berndlange

Thank you for the great cooperation also on this issue @EU_EESC! And the regular exchange of views on all the other trade issues @EP_Trade #EESCPlenary #fairtrade #supplychains

European Economic and Social Committee
@EU_EESC

#EESCPlenary calls for EU Action plan on human rights, #DecentWork & sustainability in global #SupplyChains!

EU legislation on due diligence is key, building on social dialogue & policy initiatives.

Read our proposal <http://europa.eu/!Qj73dp>

Follow @EESC_REX for more



Brexit: utrzymanie powiązań z brytyjskim społeczeństwem obywatelskim

W związku z podpisaną umową o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE EKES pragnie utrzymać swoje silne powiązania z brytyjskim społeczeństwem obywatelskim. Ta relacja, oparta na wieloletnich przyjaźniach, będzie istotna w miarę rozwoju nowego partnerstwa i rozwiązywania problemów.

Kiedy Zjednoczone Królestwo zdecydowało się opuścić UE, EKES od razu przystąpił do pracy. Oprócz utworzenia grupy monitorującej ds. brexitu w celu śledzenia negocjacji, zorganizowano szereg nadzwyczajnych spotkań w Zjednoczonym Królestwie i Irlandii, aby ocenić problemy i zapoznać się z poglądami społeczeństwa obywatelskiego.

Na wniosek grupy „Różnorodność Europy” Komitet zlecił także przeprowadzenie kilku badań, aby dokładniej przeanalizować przyczyny brexitu oraz to, jak społeczeństwo obywatelskie może zająć się związanymi z nim zjawiskami, takimi jak populizm i eurosceptycyzm. Tematy badań obejmowały: „Societies outside Metropolises: the role of civil society organisations in facing populism” [„Społeczności z dala

od metropolii – rola zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w obliczu populizmu”], „Finding a new consensus on European civil society values and their evaluation” [„Znalezienie nowego konsensusu w sprawie wartości społeczeństwa obywatelskiego i ich ocena”] oraz „Youngsters and the EU: Perceptions, Knowledge and Expectations” [„Młodzi i UE: percepcja, wiedza i oczekiwania”].

Umowa o partnerstwie będzie fundamentem budowy przyszłych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem. Przyniesie ona pewność przedsiębiorstwom, które muszą planować swoje inwestycje, pracownikom, którzy decydują, gdzie chcą pracować, oraz obywatelom, którzy dokonują wyboru, gdzie chcą mieszkać.

W przyszłych pracach EKES będzie nadal zajmował się konsekwencjami brexitu, a także kwestiami związanymi z populizmem i eurosceptycyzmem.



Zdjęcia:

Zdjęcie na okładce: © Shutterstock / titoOnz

s. 2: © Shutterstock

s. 5: © Shutterstock

s. 6: © Shutterstock / Pla2na

s. 9: © Shutterstock / Hyejin Kang

s. 10: © Shutterstock

s. 11: © Shutterstock / MattiaATH

s. 14: © Shutterstock

s. 15: © Shutterstock / Aon Khanisorn

s. 16: © Shutterstock / Sentavio

s. 18: © Shutterstock / somchaij

s. 18: © Shutterstock / elenabsl

s. 19: © Shutterstock / Elnur

s. 20: © Shutterstock / Bakhtiar Zein

s. 23: © Shutterstock / Phonlamai Photo

s. 24: © Shutterstock / Number1411

s. 25: © Shutterstock / GrAl

s. 27: © Shutterstock / HstrongART

s. 28: © Shutterstock / Elnur

s. 29: © Shutterstock / pieceofmind

s. 30: © Shutterstock / VectorMine

s. 31: © Shutterstock

s. 34: © Shutterstock / sdecoret

s. 35: © Shutterstock

s. 36: © Shutterstock / Route55

s. 39: © Shutterstock / america365

s. 42: © Shutterstock / Rawpixel.com

Strona internetowa EKES-u:

www.eesc.europa.eu



Facebook:

www.eesc.europa.eu/facebook



Twitter:

www.eesc.europa.eu/twitter



You Tube:

www.eesc.europa.eu/youtube



LinkedIn:

www.eesc.europa.eu/linkedin



Instagram:

www.eesc.europa.eu/instagram





Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Dział odpowiedzialny za publikację: Dział Wizyt i Publikacji
EESC-2021-104-PL

www.eesc.europa.eu

© Unia Europejska, 2021

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.
W celu wykorzystania lub reprodukcji zdjęć/ilustracji, należy uzyskać pozwolenie bezpośrednio
od posiadacza/posiadaczy praw autorskich.



Print

QE-02-20-981-PL-C
ISBN 978-92-830-5258-6
doi:10.2864/998082

Online

QE-02-20-981-PL-N
ISBN 978-92-830-5260-9
doi:10.2864/546938

PL